

Nålbogen**

Referansedata

Fylke: Sør-Trøndelag
Kommune: Selbu
Kartblad: 1621 II
UTM: Ø:602938, N:6996196
H.o.h.: 400-700moh
Vegetasjonzone: Nordboreal

Prosjektilhørighet: Statskog 2005, DP2
Inventør: THH
Dato feltreg.: 02/08/05,
Areal: 7398 daa

Vegetasjonseksjon: O2-Klart oseanisk

Sammendrag

Nålbogen statsallmenning ligger i de vide skog- og fjelltraktene mellom Selbu og Gauldalen, ca. 15 m sør for Selbusjøen, grensende til Holtålen kommune i sør. Området består av en vid dalsenkning med elva Nåla rennende fra sør til nord gjennom hele dalen, og med slake, småkuperte lier på begge sider. Området er ganske variert småskalatopografisk. Mye av arealet er vestvendt.

Relativt mange ulike skogsfunn er representert. Nord- og nordøstre del av området er et slakt og småkupert platå dominert av skrinn furuskog, med mange små fattigmyrer og mindre tjern. Sør for Nålbogen-setra og langs Nåla er derimot ulike granskogstyper dominante. Mest vanlig er trolig blåbærskog, men det er også en del rikere typer, særlig småbregneskog og høgstaudeskog, som til dels er floristisk rik. Et par steder i dalbunnen er det flate elvesletter med flompåvirkning, de det finnes ganske velutviklet gråor-heggeskog.

Mye av skogen er eldre naturskog som er plukkhogstpreget for 80-100 år siden. Furskogen i nordøst har et fint naturskogspreget, med god og jevn aldersspredning, men glissen og med få av de aller eldste trærne. Det finnes en del furugadd, men læger er svært få. Litt mer furulæger finnes i bærlyngskog ut mot Nåla, men der er til gjengjeld den stående furskogen yngre. Granskogene er for det meste i aldersfase, med et ganske kompakt og virkesrikt skogbilde; varierende flersjiktet, vanlig alder på herskende trær 160-170 år, og med jevnt spredt innslag av læger i de fleste nedbrytningsstadier. Gamle læger er jevnt over grovere enn stående trær, og viser at skogen fortsatt er i suksesjon etter gjennomhogstene 90 år tilbake i tid. Spredte, gamle trær på 200-250 år står innimellom. Skogen i og omkring de sentrale bekkedalene i sør (som har gravd seg ganske dypt ned i tykke løsmasser) har til dels et mindre påvirket preg, stedvis med blødningsfase, heterogent skogbilde og god sjiktning. Her er tettheten av gamle trær høyere, og det er også brukbar kontinuitet i død ved, med grove granlæger i alle nedbrytningsstadier (inkludert gamle, mosegrodde rester).

Artsmangfoldet på død gran har en del interessante elementer, inkludert et par kravstore arter (sibirskjuke og *Skeletocutis chrysell*). 7 rødlistearter og 3 rødliste-kandidatarter er påvist.

De største kvalitetene er knyttet til variasjon i skogtyper og ganske gammel naturskog av både gran og furu. Granskogen i sør har et fint naturskogspreget med en del viktige egenskaper som gir ganske høy verdi, bl.a. med brukbar kontinuitet i død ved. Furskogen i nord er, til tross for at skogen er glissen og med svak dødvedkontinuitet, lite påvirket til å være Trøndelag. Likevel oppfyller området i relativt liten grad viktige kriterier i mangelanalysen. I nyere tid er det bygd vei inn i området fra nord og dessuten hogd ut en del skog. Et større hogstfelt i den sørlige delen har redusert arealet av gammel, produktiv granskog en del, og redusert verdiene noe. Inngrepene anses likevel ikke å ha avgjørende betydning for naturverdiene.

Totalt sett vurderes Nålbogen som et ganske verdifullt naturskogsområde, og anses regionalt verneverdig (**).

Feltarbeid

Det viste seg vanskelig å skaffe bomnøkkel til veien inn fra Sørungen, men etter en del undersøkelser fikk THH kontakt med Kjell Kullsetås (Selbu). Han var svært hjelpelig, og lånte ut både bomnøkkel og seterbu på Nålbogen for overnatting. Dette var til stor hjelp for feltarbeidet, som ellers ville ha blitt betydelig forsinket. Han ga også nyttig lokal informasjon om områdets hogsthistorie. Med utgangspunkt fra Nålbogen-setra undersøkte Tom H. Hofton hele lokaliteten i iløpet av én lang feltdag i godt vær. Alle deler av området ble da rimelig godt dekket og kartlagt, med størst intensitet i sørlige og midtre del (de grandominerte partiene). Jordboende sopp og ettårige vedboende sopp var dårlig utviklet, men ellers var de fleste aktuelle artsgrupper "tilgjengelige".

Utvelgelse og undersøkelsesområde

Området inngår i arbeidet med økt skogvern på statens grunn. Arbeidsgrensene for undersøkelsesområdet var på forhånd bestemt av Fylkesmannen i Sør-Trøndelag og Direktoratet for Naturforvaltning i samarbeid med Statskog SF. Undersøkelsesområdet dekket et areal på 7 380 daa, og omfattet hele Nålbogen statsallmenning. Det avgrensede verneverdige området er identisk med undersøkelsesområdet.

Tidligere undersøkelser

Nålbogen statsallmenning ble i 1986 inventert i forbindelse med verneplan for barskog fase 1 (Angell-Petersen 1994). Området som da ble avgrenset var nesten identisk med undersøkelsesområdet i 2005, bortsett fra et lite areal i nord som ikke ble tatt med av Angell-Petersen. Hun karakteriserte det 7 300 daa store området som "...ganske artsrik flora", "...skogen gammel og bare moderat påvirket av hogst", og "...fint typeområde for fjellskogen i regionen, men dersom skogen i Roltdalen statsallmenning vernes, vil en få med omtrent de samme skogtypene der".

Seinere har Kim Abel (Siste Sjanse) på oppdrag for Prevista i 2003 kartlagt nøkkelbiotoper i området. Det ble da avgrenset én nøkkelbiotop i den sørlige delen av området, som ble gitt verdi C (Korbøl 2004). Denne nøkkelbiotopen ligger innenfor kjerneområde 3 avgrenset i 2005.

Beliggenhet

Området ligger i de åpne og rolige skog- og fjelltraktene mellom Selbu og Gauldalen, ca. 15 km sør for Selbu sentrum. Lokaliteten grenser til Holtålen kommune i sør. Lokaliteten Hukkelvatna på 19 500 daa som er registrert som et *-verneverdig område i dette prosjektet, ligger 5 km vest-sørvest for Nålbogen.

Naturgrunnlag

Topografi

Elva Nåla starter sitt løp i en åpen fjellskogsdal lenger inne i fjelltraktene i sør, renner relativt rolig nordover gjennom Nålbogen-området, og drenerer ned i Storslindvatnet noen kilometer lenger nord. I hovedsak består området av en åpen og vid forsenkning med Nåla i bunnen og slake, småkupert ller på begge sider. Grensene for statsallmenningen går ikke helt opp til toppen av liene, og lokaliteten strekker seg derfor ikke helt opp til skoggrensa. Noen steder har Nåla skjært seg ganske skarpt ned i berggrunnen og dannet bekkeløftpartier, andre steder er det dannet elvesletter med tykke avsetninger av finkornete sedimenter etter hyppige oversvømmelser, men stort sett renner elva rolig. Mye av lokaliteten består av slakt vestvendt terreng med småkupert relieff. Fra sørøst tar Nåla opp i seg en rekke bekkedalene som har gravd seg ganske markert ned i de tykke løsmassene, og slikt sett kan kalles ravedalene. Nordøstre del av lokaliteten består av et mer småkollete terreng.

Geologi

Berggrunnsgeologisk hører regionen til Trondheimsfeltet, med sine omdannede sedimentære bergarter med opphav i den kaledonske fjellkjedefolding. I Nålbogen består berggrunnen hovedsakelig av kalksilikatskifer og -gneis, i sørøst (nord-sør-gående) også et belte med glimmerskifer, samt i nord litt kvartsskifer og lignende (Sigmond et al. 1984). Størsteparten av området har et ganske mektig overdekke av løsmasser (grov- og finkornet morene), med unntak av nord- nordøstre deler der det er mer grunnlendt og med stedvis noe fjellgrunn i dagen på rabbene.

Klima

De høyere liggende åstraktene i denne delen av Midt-Norge har et tydelig oseanisk preg, beliggende i klart oseanisk vegetasjonsseksjon (O2) (Moen 1998). Dette gir seg utslag på vegetasjonen, som både på myrene og i skogen har høyt innslag av vestlige arter.

Vegetasjon og treslagsfordeling

Samlet sett er dette et ganske variert område mht. skogsfunn. Området kan deles i to grove enheter geografisk - granskogsdominans langs Nåla og sør for Nålbogen seter, og furudominans øst for Nåla i nord- nordøstre del av området. Dette gjenspeiler i hovedsak fordelingen og tykkelsene på løsmasseavsetningene.

Granskogene er mosaikk mellom ulike skogsfunn; blåbærskog i øvre deler og på flater (trolig vanligste granskogstype samlet sett i området), småbregneskog i hellingene (særlig der det er litt sigevann), og høgstaudeskog i form av belter i bunnen av bekkedalene og i de fuktigste skråningene. Lisidene omkring setra samt bekkedalene i sør har ganske store arealer høgstaudeskog. Det er i tillegg ganske mye fattig gransumpskog i området, mest i de slake hellingene omkring små bakkemyrer. Mye av granskogen har et fuktig preg, der bl.a. oseaniske arter som skrubbær, blåknapp, kystkransmose og litt bjørnkam inngår. Furskog finnes sparsomt og flekkvis i denne sørlige delen, og inntar rygger og koller, mest i form av røsslyng-blokkebærfurskog.

Et par steder i dalbunnen har Nåla lagt opp flate elvesletter og lagt igjen ganske tykke, finkornete sedimenter. Dette er særlig velutviklet på Nålboegsøyan (kjerneområde 2), der det også kommer flere småbekker ned lia som løper sammen med hovedelva og danner ei flommarksslette. Her står en frodig skog som best føres til gråor-heggeskog, selv om bjørk oftest er vanligste treslag. Et variert og rikt busk- og feltsjikt er typisk her.

Karplantefloraen kan være rik i flommarks- og høgstaudeskog. Av arter kan nevnes turt, tyrihjel, kvitbladtistel, mjørdurt, vendelrot, sumphaukeskjegg, enghumbleblom, skogsnelle, jåblom, skogmarihånd, brudespore, i flommarksskog i tillegg bl.a. hundekveke, bekkelblom, hestehov og maigull. Kvitsoleie ble også sett et sted. Deler av høgstaudeskog (særlig rundt Nålbogen seter) har et tydelig beitepreg, bl.a. med mye sølvbunke, kvitmaure, blåkoll og gulaks. I rike, våte sig samt langs bekkkantene finnes en rekke kravfulle karplanter, bl.a. flere fjellarter; fjellfiol, fjellfrøstjerne, gulstarr, tranestarr, stjernesildre, gulsildre etc. På litt tørrere steder (overgang mellom lågurt- og småbregneskog) kommer inn bl.a. hengeaks, hvitveis, skogfiol etc. Angell-Petersen (1994) nevner også bl.a. knerot.

Setervollen på Nålbogen er en frisk fattigeng i gjengroing. Store deler har tett plantedekke med mye høgstauder og opphopning av plantemateriale. Vanlige til dominerende arter er sølvbunke, skogstorkenebb, engsyre og tyrihjel. Engplanter som blåfjær, gulaks, blåklokke, prestekrage og småengkall henger så vidt fortsatt med på i de tørrere partiene. Vollen bærer således preg av for dårlig hevd i lang tid, og har i dag svake verdier som slåtte-/beitemark i biomangfold-sammenheng. Bjørk og litt gran har begynt å krabbe inn fra sidene.

Furskogen i området er i hovedsak av røsslyng-blokkebær-type, som i nordøstre deler delvis dekker større, sammenhengende partier. Terrenget veksler her mellom lave åser med skrinns furuskog og en rekke mindre fattigmyrer i forsennknin-

gene. På de tørreste kollene kommer det også inn litt bærlyngfuruskog. Bærlyng-barblandingsskog er sjelden i området, men finnes på lokalt tørre og varme partier i øvre del av skråningene ned mot Nåla, særlig vest for Gravtjennin.

Myrene, som totalt sett dekker relativt mye av området, er av ganske varierte utforminger. I den sørlige delen er det en hel del rike til intermediære bakkemyrer, der bl.a. gulstarr, tranestarr og breiull er karakteristiske, samt også jåblom, gulsildre etc. Oppover i liene blir myrene tiltakende fattigere. Myrene i furuskogene i nord er hovedsakelig fattige flatmyrer. Flere steder ble det funnet gamle rester av utløper på myrene. Myrslåtter har sikkert vært viktig i området lenge.

Skogstruktur og påvirkning

Det aller meste av området består av en eldre naturskog som har ligget ganske lenge uten inngrep. Kjell Kullsetås (pers. medd.) ga mye nyttig informasjon om hogsthistorien. Ifølge han beskrives området i 1826 som "...nesten ikke skog igjen. Litt furu samt spredt gran", og med bare så vidt nok skog til seterbrukene. I 1918 ble hele området blinket for hogst. Foruten noen mindre partier ble da hele området gjennomhogd. Dette stemmer i stor grad med inntrykket under inventeringen.

Furuskogen i nord er gammel, med jevn og fin aldersspredning opp til gamle trær på 300-350 år. Imidlertid er skogen skrinn og glissen, med ganske små dimensjoner, ofte rundt 30-35 cm dbh. Mer spredt, og underrepresentert, står eldgamle trær på 400-450 år. Et tre i en myrkant ved Gravtjennin ble aldersbestemt til 410 år (30 cm dbh). En del gammel furugadd finnes også i denne skogen, mens læger bare sparsomt til meget spredt inngår. En del læger er av temmelig kraftige dimensjoner. På mer produktiv mark (nærmere Nåla) står en bærlyngskog, med noe bedre bestokning men samtidig sterkere påvirket og få trær over 200 år. Derimot er tetthete av læger til dels tydelig høyere her (rester fra tidligere mer upåvirkete skoggenerasjoner).

Det meste av granskogene er i aldersfase, og for det meste plukkhogst påvirket og fortsatt i suksisjon. Skogbildet er ofte ganske kompakt (særlig i bekkedalene, delvis god bestokning), middels godt flersjiktet (foreløpig bare lokalt god naturlig foryngelse), med vanlig alder på trærne opptil ca. 160-170 år. Spredte trær på over 250 år finnes i lav tetthet. Død gran finnes spredt til sparsomt utbredt og i alle nedbrytningsstadier, inkludert også eldgamle, mosegrodde rester av læger noen steder. Et typisk trekk er at de gamle lægrene jevnt over er kraftigere enn dagens stående trær. Dette er karakteristisk for skog som har vært plukkhogd i tidligere tider og som fortsatt befinner seg i en fase med selvrestaurering/suksisjon og der tilførselen av død ved i en periode har gått ned. Det meste av granskogen har utvilsomt blitt gjennomhogd i 1918-hogsten, men det har utvilsomt stått igjen en del etter dette inngrepet, også av gamle trær. Således er det bevart en viss kontinuitet. Granskogen i de største bekkedalene i sør (kjerneområde 3) skiller seg ut ved å ha et mer urørt preg, med større heterogenitet i skogbildet og også med større innslag av gamle trær og stedvis ganske god tetthet av læger. Enkelte deler av dette området kan klassifiseres som bledningsfase, med stor spredning på alder og dimensjoner og med god naturlig foryngelse.

En bred sone omkring setra skiller seg ut ved å ha betydelig yngre skog enn resten av området. Her er det stort innslag av bjørk, og med nesten totalt fravær av eldre gran. Dette har trolig fram til for noen få tiår siden vært en glissen, sterkt beitepreget skog med spredt tresetting. Med opphørt/reduert beite har så bjørka etablert seg.

Opplysningene om at det i 1826 nesten ikke var skog igjen i området kan utfra dagens skogstruktur bare sies å være delvis riktig. Utsagnet må sannsynligvis tolkes ut fra datidens kvalitetskrav til tømmer og skogbrukspraksis (selektive hogster der bare trær som tilfredsstilte kravene ble hogd). Mye av granskogen har trolig hatt et visst innslag av eldre trær og med jevn (men i perioder sparsom) tilførsel av død ved, selv om skogbildet i perioder sikkert i hovedsak kan ha vært ganske glissent som følge av gjennomhogstene.

Gråor-heggeskogen / flommarksskogen på Nålbogsøyen og (delvis) Olderøyen er jevnt over ikke spesielt gammel. Mid-delaldrende løvtrær dominerer. Mye bjørk i forhold til de (på denne vegetasjonstypen) i "klimaks" normalt dominerende gråor og hegg tyder på at disse partiene har vært en del utnyttet tidligere, bl.a. til beite. Likevel går omsetningen raskt på slike skogtyper, og det har blitt dannet en del eldre og ganske grov gråor innimellom. Noe døde stående og liggende gråor har også tilkommet i seinere år.

Kjerneområder

I det følgende listes informasjon om de avgrensede kjernelokalitetene i området Nålbogen. Nummereringen referer til inntegninger vist på kartet.

1 Nåla V for Gravtjennin

Naturtype: Bekkekløfter - Bekkekløft
BMVERDI: C
Areal: 76,1daa

UTM: Ø:, N:
Hoh: 480-520 moh

Vest for Gravtjennin går Nåla i ei trang, markert kløft. Sidene er her bratte, med mye berg og rasmark der utglidninger er vanlige. Skogen varierer mellom blåbær-, småbregne- og høgstaudeskog, dominert av gran. Tjukke mosetepper over steinete skogbunn er vanlig. Granskogen er naturskog i aldersfase; rimelig variert skogbilde med brukbar sjiktning, spredte gamle trær av moderate dimensjoner. Flekkvis finnes en del død gran, men for det meste ferske og middels nedbrutte stokker. Området skiller seg først og fremst ut fra resten av Nålbogen-området ved topografien. Som bekkekløft betraktet er lokaliteten ikke spesielt fuktig, og arts mangfoldet er også nokså fattig. Selv om to funn av en hensynskrevende art (svartsonekjuke) tilsier verdi B, vurderes området som såpass svakt at det gis verdi C.

2 Nålbogsøyen

Naturtype: Gråor-heggeskog - Flommarksskog
BMVERDI: B
Areal: 183,2daa

UTM: Ø:, N:
Hoh: 495-510 moh

Dalbunn der elva Nåla danner ei flat elveslette, og flere småbekker renner meanderende ned i hovedelva. Tjukke, finkornete løsmasser er lagt igjen av elva og bekkene. Dette gir opphav til en rik og frodig gråor-heggeskog, men med bjørk som vanligste treslag, samt gråor, krattformet hegg og litt selje. Gran inngår i kantene. Feltsjiktet består av meget frodig høgstaudevegetasjon. Skogen er jevnt over ikke spesielt gammel, med mest middelaldrende løvtrær av moderate dimensjoner. Spredt inngår likevel en del eldre og ganske grov gråor. Litt død gråor (både stående og liggende) finnes også. Også av gran finnes noen få gamle trær og enkelte læger, i ulike stadier. Antakelig har skogen vært mer åpen tidligere (jf. overvekt av bjørk framfor gråor), området har tidligere blitt brukt som "slåttemark" (K. Kullsetås pers. medd.). Artsmangfoldet er relativt svakt, bl.a. mangler Lobarion i stor grad. Den sjelden kjuka *Skeletocutis chrysell* ble imidlertid funnet fruktifiserende over ei gammel svartsonekjuka på ei granlåg, antakelig nærspredning fra gammelgranskogen i kjerneområde 3.

3 Søndre Vålåtjenna V

Naturtype: Urskog/gammelskog - Granskog
BMVERDI: A
Areal: 463,7daa

UTM: Ø:, N:
Hoh: 520-600 moh

Kjerneområdet ligger lengst sør i statsallmenningen, og består av et par lange, parallelle bekkedalene som renner mot nordvest. Bekkene har gravd seg ganske dypt ned i tykke løsmasser, og kan nærmest kalles ravedalene. Gran er helt dominerende treslag. Mye er av blåbær- og småbregnetype, vekslende etter fuktighet og helningsgrad. I nord står bl.a. en fin og frodig småbregneskog. I brattskråninger og langs bekkene finnes i tillegg en del høgstaudeskog.

Hele området dekkes av gammel naturskog i alders- og delvis bledningsfase. Skogbildet er temmelig kompakt og virkesrikt, og moderat til ganske godt flersjiktet. Det er overvekt av en dominerende generasjon på rundt 100-120 år, men spredt står også gamle trær på godt over 200-250 år, selv om slike er underrepresentert. Død gran finnes ganske jevnt fordelt i moderat tetthet, og i alle nedbrytningsstadier (inkludert spor av læger). Det er således brukbar kontinuitet. Gamle stubber finnes spredt i hele området, antakelig etter en hogst som ifølge K. Kullsetås ble utført rundt 1918. At skogen fortsatt er i suksesjon mot en mer stabil naturskogstilstand vises av at gamle læger jevnt over er grovere enn dagens stående trær. Artsmangfoldet må anses middels godt utviklet, med en del funn av moderat gode signalarter. I tillegg er det tidligere (Kim Abel pers. medd.) funnet sibirskjuka her, som er en kravstor art. I alt er det da påvist 6 rødlistearter og 1 kandidatart i dette området, og sammen med andre viktige kvaliteter kvalifiserer dette til A-verdi.

Artsmangfold

Nålbogen statsallmenning har relativt gammel naturskog med en del nøkkelementer spredt utover og i tillegg delvis brukbar kontinuitet. Kombinert med ganske stor variasjon i ulike skogsfunn, både fattige og rike gir dette grunnlag for et relativt bra arts- og mangfold, mest innenfor karplanter (høgstaudeskog, gråor-heggeskog, rikmyr) og vedboende sopp på gran (bekkedalene i sør).

Kontinuiteten i død gran vurderes som relativt bra, i hvertfall i forhold til det som er vanlig i mye av Trøndelag. Elementet av vedboende sopp viser da også ganske brukbart arts- og mangfold, men med moderat tetthet av de enkelte artene. Imidlertid opptre artene ikke spesielt tallrikt, og dessuten synes (med unntak av sibirskjuka) de mest krevende artene å mangle. Eksempelvis har Råndalen naturreservat rundt 10 km mot nordøst, der skogen har et klart urskogspreget, også innslag av en rekke langt mer kravfulle arter der bl.a. urskogskjuka og lappkjuka kan trekkes fram (Holien et al. 2000). Det kan også tenkes at mykorrhizasoppfloraen er ganske rik i deler av granskogen, men tidspunktet på året var ugunstig for denne gruppen. En art som fibret slørsopp ble imidlertid sett, og kan tas som indikasjon på at det i hvert fall er et visst potensial for denne artsgruppen.

Mest interessante artsfunn er utvilsomt kjuka *Skeletocutis chrysell*, som ble funnet rikt fruktifiserende over et gammelt fruktlegeme av svartsonekjuka på en grov granskog i Nålbogsøyen (kjerneområde 2). Dette er en ganske kravfull art, knyttet til gammel naturskog (forekomsten må ses i sammenheng med den gamle skogen i bekkedalene like sør for Nålbogsøyen). Arten ble funnet ny for Midt-Norge i Statskog-registreringene nå i 2005, og til sammen funnet på seks lokaliteter i indre strøk, nesten alle i skog med god kontinuitet. Det samme er tilfelle for lokalitetene på Østlandet. Rosenkjuka må også framheves, en art som på Østlandet opptre hyppig i landskap med mye gammel skog, men som i Midt-Norge er meget sjelden med bare 10 lokaliteter nord for Dovre. I 2001 ble den sårbare sibirskjuka funnet på ei granlåg i kjerneområde 3 (Kim Abel pers. medd.). Dette er en art som i fjellskog i hovedsak går inn i de eldste og minst påvirkete granskogsområdene med god kontinuitet.

Mangfoldet knyttet til furuskogen er vesentlig dårligere utviklet, først og fremst pga. mangel på læger. Enkelte arter (brun hvitkjuka, *Skeletocutis lenis*) henger fortsatt med på gamle læger, men dette er "levende døde" på elementer som i liten grad nydannes. Når det gjelder furu er det interessant å merke seg at furumusling *Diplomitoporus flavescens* i 1935 ble funnet på nordsiden av Sørungen, noen kilometer nord for Nålbogen. Dette er ei svært sjelden kjuka (fem lokaliteter totalt i Norge) som går i gammel furuskog. En vil anta at det er lite trolig at arten (og andre kravstore furuskogsarter) fortsatt finnes i disse traktene.

Alt i alt vurderes området som ganske verdifullt for biomangfold, med 7 rødlistearter og 3 kandidatarter.

Tabell: Artsfunn i Nålbogen. Kolonnen **Totalt antall av art** summerer opp antall funn innenfor området. 0 betyr at artsfunnet ikke er tallfestet, men begreper som mye, en del, sparsomt, spredt o.l. er brukt. Det store tallet i kolonnen **Funnet i kjerneområde** henviser til hvilke kjerneområder arten er funnet. Det lille tallet angir hvor mange funn som er gjort i hvert kjerneområde. 0 betyr tekstlig kvantifisering. Små tall uten kjerneområdenummer angir funn utenfor kjerneområder.

Gruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Rødliste-status	Totalt antall av art	Funnet i kjerneområde (nr)
Busk- og bladlav	Lobaria scrobiculata	Skrubbenever		1	2 ₁
Skorpelav	Chaenotheca stemonea	Skyggenål		2	1 ₁ 3 ₁
	Chaenotheca subroscida	Sukkernål		5	3 ₅
	Pyrrhospora elabens			5	5
Sopp markboende	Cortinarius glaucopus	Fibret slørsopp		1	3 ₁
Sopp vedboende	Antrodia albobrunnea	Brun hvitkjuke	DC	1	1
	Chaetoderma luna	Furuplett		4	4
	Climacocystis borealis	Vasskjuke		1	3 ₁
	Cystostereum murrayi	Duftskinn	DC	3	1 ₁ 3 ₂
	Fomitopsis rosea	Rosenkjuke	DC	1	3 ₁
	Phellinus chrysoloma	Granstokkjuke		15	5 ₅ 1 ₁ 3 ₄
	Phellinus nigrolimitatus	Svartsonekjuke	DC	20	7 ₁ 2 ₂ 3 ₉
	Phlebia centrifuga	Rynkeskinn	DC	1	3 ₁
	Pseudographis pinicola	Gammelgranskål	DC	4	3 ₄
	Skeletocutis chrysellia			1	2 ₁
	Skeletocutis lenis			3	3
	Skeletocutis odora	Sibirskjuke	V	1	3 ₁

Avgrensning og arrondering

Statsallmenningsgrensene er noe uheldige i forhold til å få til et funksjonelt godt avgrenset skogområde. I positiv forstand er størsteparten av dalsenkningen med den produktive skogen innenfor, og det meste av de viktige kvalitetene inngår. Derimot er den mer helhetlige avgrensningen ikke like god. Det hadde vært fordelaktig om grensa kunne blitt trukket lenger opp i liene på begge sider, slik at hele spennet fra dalbunn til snaufjell ble med. I tillegg ville det vært fordelaktig om mer av dalføret sørover (inn i Holtålen kommune) var inkludert. De fine furuskogene omkring Gravtjennin så på avstand ut til å fortsette et stykke østover på platået i retning Østrungen, med liknende skogstruktur som inne i lokaliteten. Disse arealene hører naturlig til det registrerte området, både i kraft av egne verdier og som forsterkningsareal/økt størrelse.

Andre inngrep

Siden området ble registrert første gang i 1986 har det blitt utført en del inngrep i området. Det er bygd skogsbilvei som går inn i området fra nordvest, og stopper i lia litt nedenfor Nålbogen seter. Foruten seterbuene på Nålbogen og tre gamle utløer i forfall ble det ikke sett bygninger innen området.

De mest uheldige inngrepene er flatehogster som er utført sør-sørvest for Nålbogen seter. Mellom de to mest markerte bekkedalene, og grensende til kjerneområde 3 mot sør, ligger her ei ganske stor hogstflate. Dermed er en del av den mest produktive og frodige granskogen i statsallmenningen hogd ut. I tillegg er det ei mindre hogstflate på begge sider av elva ved Olderøyene, et lite hogstfelt rett sørvest for kjerneområde 2, samt (ifølge Angell-Petersen 1994) også helt i nord (nord for Fangsli). Det står ofte igjen litt bjørk ute på flatene. Muligens er det heller ikke plantet gran, slik at en anser restaureringsgrunnlaget som brukbart. Selv om verdiene er noe redusert som følge av disse hogstene, har de likevel ikke hatt vesentlig effekt på verneverdiene i en slik grad at området har blitt "punkttert".

Vurdering og verdisetting

Nålbogen har en del viktige egenskaper som gjør det til et relativt verdifullt naturskogsområde. Variasjonen i skogtyper er ganske stor, med både fattige og rike typer vel representert, i tillegg til rike, elvenære løvskogstyper. Mesteparten av lokaliteten består av eldre naturskog hvorav deler av granskogen har bevart ganske god kontinuitet, og med et ganske rikt arts- mangfold, inkludert flere temmelig kravstore og sjeldne arter. Furuskogen er også gammel, og selv om det er lite furulæger, er denne betydelig eldre enn det meste av furuskogen ellers i Trøndelag og i så måte med betydelig regional verdi.

Imidlertid er det meste av skogen mer eller mindre tydelig preget av gjennomhogster 90-100 år tilbake i tid. I tillegg er det gjort noen uheldige nyere hogstingrep, der særlig ei større hogstflate i den mest produktive granskogen i sør reduserer kvaliteten en del.

Området bidrar bare i moderat grad til oppfylling av viktige skogvern mangler (jf. Framstad et al. 2002, 2003). Av de høyest prioriterte manglene er det kriteriene (1) rike skogtyper, (2) gammel skog under overveiende naturlig dynamikk og (i mindre grad) (3) viktige forekomster av rødlistearter som berøres. Av mer spesielle kvaliteter gjelder det (1) høgstaudekog, (2) gråor-heggeskog og (3) gammel furuskog som (i svak grad) inngår.

Totalt sett vurderes Nålbogen som et regionalt verneverdig skogområde (**).

Tabell: Kriterier og verdisetting for kjerneområder og totalt for Nålbogen. Ingen stjerner (0) betyr at verdien for kriteriet er fraværende/ ubetydelig. Strek (-) betyr ikke relevant. Se ellers kriterier for for verdisetting i metodekapittelet.

Kjerneområde	Urørt- het	Dødvved mengde	Dødvved kont.	Gamle bar- trær	Gamle løvtrær	Gamle edel- løvtrær	Treslags- fordeling	Varia- sjon	Rik- het	Arter	Stør- relse	Arron- dering	Samlet verdi
1 Nåla V for Gravtjen- nin	*	**	*	*	0	-	*	*	*	*	-	-	*
2 Nålbogsøyen	**	**	*	*	**	-	***	*	***	*	-	-	**
3 Søndre Vålåtjenna V	**	**	**	**	0	-	0	*	**	**	-	-	**
Totalt for Nålbogen	**	**	**	**	*	-	**	**	**	**	**	**	**

Referanser

Angell-Petersen, I. 1994. Inventering av verneverdig barskog i Sør-Trøndelag. Økoforsk

Rapp. 1988:8: 1-241.

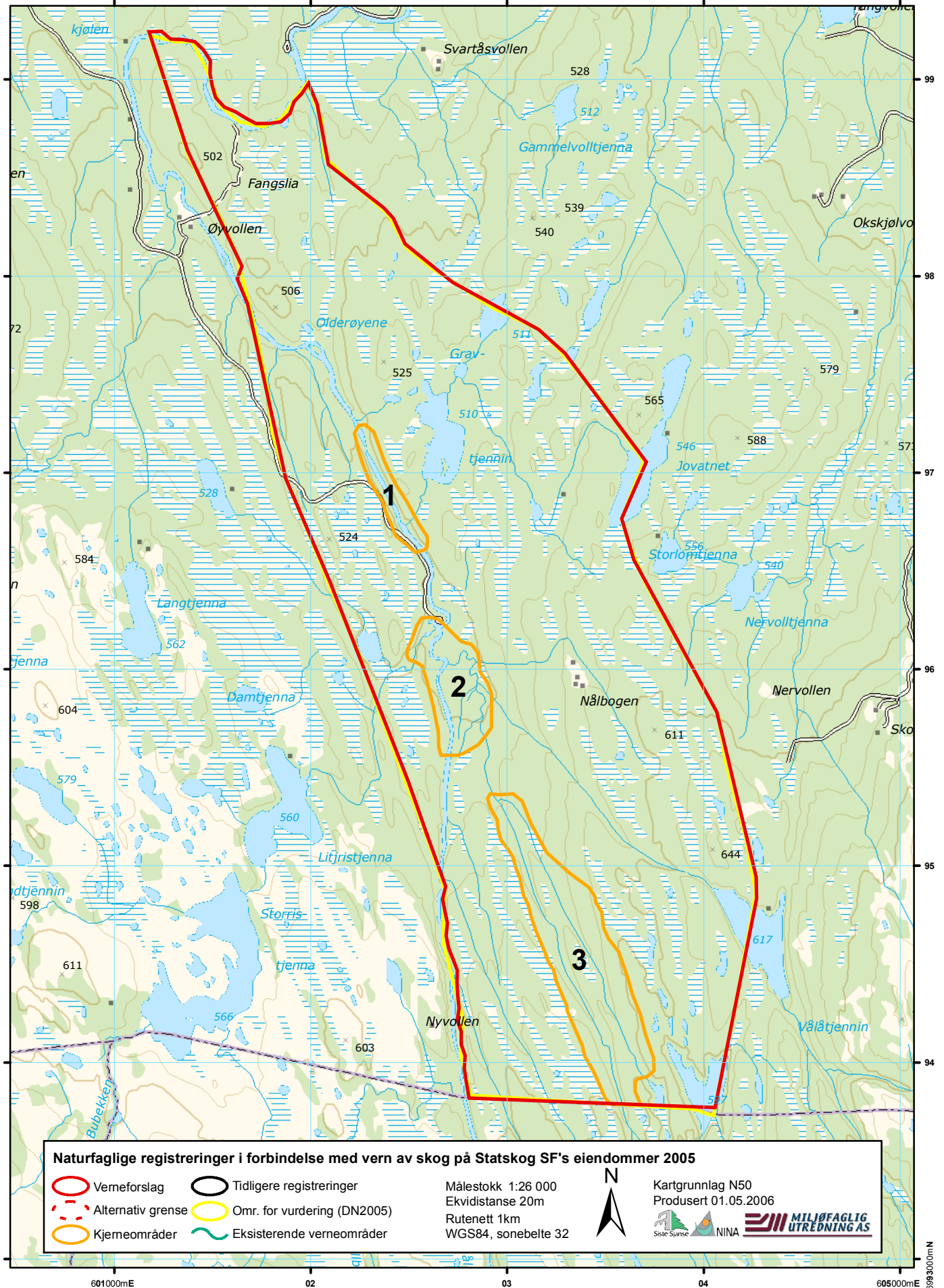
Framstad, E., Økland, B., Bendiksen, E., Bakkestuen, V., Blom, H. & Branderud, T. E. 2003. Liste over prioriterte mangler ved skogvernet. - NINA oppdragsmelding 769. 9pp.

Framstad, E., Økland, B., Bendiksen, E., Bakkestuen, V., Blom, H. og Brandrud, T.E., 2002. Evaluering av skogvernet i Norge. Fagrapport 54, NINA. 146 s.

Holien, H., Prestø, T. & Sivertsen, S. 2000. Lav, moser og sopp i barskogreservatene Hilmo og Råndalen, Tydal og Selbu, Sør-Trøndelag. NTNU Vitensk.mus. Rapp. bot. Ser. 2000-4.

Moen, A., 1998. Nasjonalatlas for Norge: Vegetasjon. Statens kartverk, Hønefoss, 199 s.

Sigmond, E.M.O., Gustavson, M. & Roberts, D. 1984. Berggrunnskart over Norge - M 1: 1 million. Norges Geologiske Undersøkelse.

601000mE

02

03

04

605000mE

6093000mN

Bilder fra området Nålbogen

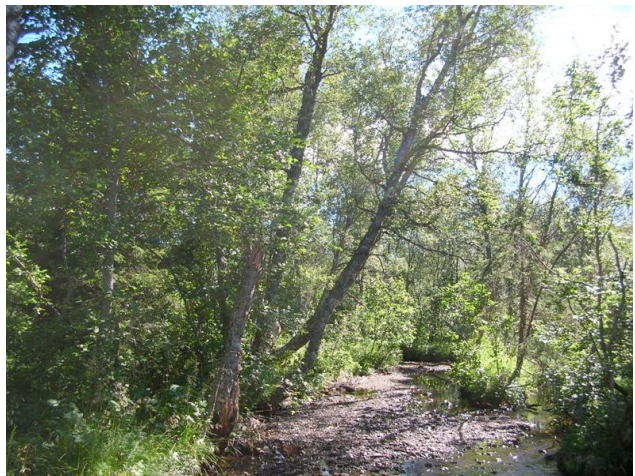
Gammel granskog i dalen sørover kjerneområde 3. Foto: Tom Hellik Hofton

Ganske store arealer i nord har en glissen, gammel naturskog av furu. Foto: Tom Hellik Hofton

Rosenkjuke på granlåg i kjerneområde 3, en meget sjelden art i Trøndelag. Foto: Tom Hellik Hofton

Frodig gråor-heggeskog på Nålbogsøyen, kjerneområde 2. Foto: Tom Hellik Hofton